

ELŐSZÓ

A *Népismereti Dolgozatok (ND)* 1976-ban, 1978-ban, majd 1980-ban megjelent három kötete után pályafutásának újabb állomásához érkezett: romániai nemzetiségi könyvkiadónk, a Kriterion, ezúttal a negyedik, valamint távlatilag további köteteinek kiadását vállalta. E vállalás teljesítésének – magától értetődően – egyszerű és nyilvánvaló feltétele van: az *ND* szerzőinek és szerkesztőinek kötetről kötetre megfelelő mennyiségű és minőségű anyaggal kell a sorozatot táplálniok.

Az *ND* eddigi és ezutáni kiadásának fölmérhetetlen elvi és gyakorlati jelentősége van a romániai magyar néprajzi kutatás számára: első ízben jutott rendszeres, folyamatos és biztos anyanyelvű szakközlelési lehetőséghez nemzetiségi önismeretünk egyik alaptudománya.

Erről a magaslatról visszatekintve, most sem mulaszthatjuk el hangsúlyozni, hogy az évkönyvektől és folyóiratoktól a megyei napilapokig majdnem valamennyi romániai magyar időszaki sajtótermék hozzájárult a maga módján, kisebb-nagyobb mérvben, a néprajztudomány egyik-másik ágának műveléséhez, eredményeinek közléséhez vagy népszerűsítéséhez. E hozzájárulás valóságos – néha örvendetesen meglepő – méreteiről és arányairól a bibliográfiák tanúskodnak: az *ND* 1980-as kötetében a hetilapként induló, majd napilapként folytatódó sepsiszentgyörgyi *Magyei Tükör*, ebben a kötetben pedig a *Falvak Népe ~ Falvak Dolgozó Népe* néprajzi bibliográfiáját közöltük. Folytatólag a többi romániai magyar időszaki sajtótermék hasonló bibliográfiáját is rendre közölni szándékszunk, azért, hogy valamennyi szétszórt néprajzi adatot összegyűjtsünk, rendszerezzünk és mind a kutatók, mind az érdeklődők számára hozzáférhetővé tegyünk.

Az *ND* rendszeres kiadása korántsem jelenti azt, hogy folyóirataink, heti- és napilapjaink a jövőben lemondhatnak a népismeret, néprajz támogatásáról. Ellenkezőleg: miután az *ND* igyekszik tehermentesíteni őket azoktól a szorosabban vett tudományos feladatoktól, amelyeket lényegében úgyszem oldhattak meg, egy célszerű munkamegosztás jegyében most már mindenikük találóbban vállalhatja a maga kötelező részét.

Nem feledhetjük ugyanis, hogy folyóirataink és lapjaink hasábjain a néprajz megjelenésének érthető módon szoros feltételei voltak és lesznek továbbra is. E feltételek mindig korlátozzák és meghatározzák a néprajzi közlések számát és terjedelmét; tárgyválasztásukat, műfajukat, tudományos vagy népszerűsítő jellegüket és szintjüket; az apparátus (jegyzetek, fényképek, rajzok, kották stb.) arányait – és így tovább. Egyedüli kivételként a *Művelődés* első éveire, különösen pedig utóbbi korszakára hivatkozhatunk: 1967-ben megújulva, bizonyos tematikai keretek között kisebb terjedelmű szaktanulmányoknak is rendszeresen helyet biztosított.

Az *ND* eddigi négy kötetének mérlege kötetenként negyedszáz körüli, együttesen vagy száz néprajzi dolgozat; ekkora mennyiség és terjedelem megjelenése időszaki sajtónkban elképzelhetetlen lett volna. Az *ND* híján a szerzők egy része nagyobb tanulmányait – a kiadás re-

ménye nélkül – meg sem írta volna; más, régebbi tanulmányok évtizedekig is vártak szerzőjük fiókjában a kiadásukra; ismét másokat szerzőjük halála után, hagyatékukból bányásztunk és bányászunk elő, hogy – rendeltetésüknek megfelelően – bejussanak a tudományos élet vérkeringésébe.

Az *ND* jelentőségéhez anyagának mennyiségén túl hozzáférhetősége, vagyis népszerűsége, hatékonysága is hozzájárul. A szétszórtan megjelenő néprajzi közlések óhatatlanul elsüllyednek a napi- és hetilapok, folyóiratok végtelen betűóceánjában. Összegyűjtésükre, megőrzésükre nemhogy egyénileg a szakemberek, hanem még a szakintézmények sem vállalkozhatnak; címeik kisebb-nagyobb hányadát legjobb esetben a néprajzi bibliográfiák mentik meg az örök feledéstől. Az *ND* ezzel szemben a legszerencsésebb szakkiadványok egyike: kiadójának és egyre szaporodó, hűséges olvasótáborának jóvoltából példányszáma többszörösen meghaladja még a nagymúltú és jó nemzetközi hírnévnek örvendő országos központi szakfolyóiratok példányszámát is, a román–magyar közös könyvkiadási egyezmény pedig lehetővé teszi, hogy egyszerre két országban kerüljön forgalomba.

Ebben a távlatban várják az *ND* szerkesztői továbbra is a szerzők jelentkezését, legyenek hivatásosak vagy önkéntesek, idősek vagy fiatalok, gyakorlottak vagy még kezdők. Célunk – változatlanul – mindenikük kutatásait közkinccsé tenni, minél több fiatalat megszólaltatni; romániai magyar néprajzi tájaink mindenikéről hírt adni, előnyben részesítve a kevésbé vagy alig ismerteket; a néprajztudomány valamennyi ágát művelni, különösen azokat, amelyeknek művelésében lemaradtunk; minden hagyományos és újabb kutatási módszernek, technikának helyet adni, azzal az egyetlen föltétellel, hogy hozzájáruljanak népi kultúránk ismeretének gyarapításához és kiteljesítéséhez.

A SZERKESZTŐK